

B. Dostál, Archeologický výzkum ve Znojme-Hradišti v roce 1957. Tamtéž, str. 81—84, 2 obr.

B. Dostál, Značky na slovanské keramice ze Znojma-Hradiště. Tamtéž, str. 144—148, 1 obr.

M. R. Pernička

10 LET ETNOGRAFICKÉHO SEMINÁŘE UNIVERSITY V BRNĚ

Počátky etnografické stolice se datují z r. 1933, kdy na návrh profesorů dr. Franka Wollmana, dr. Františka Trávníčka, dr. Bohuslava Havránka, dr. Stanislava Souška, dr. Eugena Dostála a dr. Bohumila Horáka byl habilitován pro obor československého národopisu dr. Antonín Václavík. Dobrá vůle brněnských vědeckých činitelů nesetkala se všude s porozuměním, takže jmenovaný, chtěl-li přednášet, musel dojíždět z Bratislavy a v pozdějších letech z Martina, z místa svého působiště, do Brna a do Bratislavy na vlastní náklad.

Etnografický seminář byl zřízen až po osvobození v roce 1945 z popudu tehdejšího děkana filosofické fakulty prof. dr. B. Havránka po jmenování doc. dr. A. Václavíka řádným profesorem. Od samého počátku se práce semináře přes veliké těžkosti rozvíjela úspěšně; záhy se objevilo dosti posluchačů, kteří dnes pracují jako odborníci na různých pracovištích, zvláště na filosofické a pedagogické fakultě, v Ústavu pro etnografi a folkloristiku ČSAV v Brně, ve Slezském studijním ústavu v Opavě, v Čs. rozhlasu, na Janáčkově akademii musických umění, v musejní, archivní a knihovnické službě, v Ústředí lidové umělecké výroby, v poradnách a souborech lidové tvořivosti, ve středoškolské službě atp. v celkovém počtu 45. Poslední z nich byl umístěn jako národopisně-kulturní referent ve Švermových závodech. V počtu 45 umístěných posluchačů (ne vždy vhodně) jsou zahrnuti i posluchači z jiných oborů, jako přírodovědeckých, geografických a jazykovědných, kteří nejen etnografi studovali, ale dílel nebo celou práci k státním zkouškám předložili. Příkladem uvádím monografi hornácké dědiny „Nová Lhota“ (1949), horácké vesnice „Borač“ (1951) a jihomoravské vesnice „Ratiškovice“ (1950).

Počáteční potíže technického rázu — seminář nebyl vybaven místnostmi, knihovnou a mnohými i základními potřebami pro pedagogickou a vědecko-výzkumnou činnost — byly překonány z větší části usilovnou prací členů semináře až za několik let. Seminář dosud postrádá vhodnou místnost pro učební pomůcky a národopisné sbírky.

Díky mezinárodním stykům, které ředitel semináře udržoval z let před okupací, podařilo se záhy částečně odstranit tíživý nedostatek literatury, který byl v Brně obecný: brněnské musejní knihovny ani universitní knihovna neměly ve svých fondech dostatek potřebné literatury z oboru etnografie, bez které plodná práce semináře byla nemyslitelná. Doplňování knihovny bylo spojeno s mnoha potížemi. Teprve cesta ředitele semináře do zahraničí v roce 1948 přinesla první zřetelnější úspěchy, přesto však posud posluchači používají i jeho soukromé knihovny. Stav knihovny ke dni 30. listopadu 1958 je 3620 svazků. Všechny jsou řádně knihovnický zpracovány. Knihovna je běžně doplňována novou, zvláště sovětskou literaturou.

Celkový počet posluchačů se od prvních let pohyboval mezi 26—39 posluchači a snížil se pokud jde o řádné posluchače teprve v posledních letech. Nezmenšil se zájem posluchačů mimořádných, navštěvujících vybrané přednášky. — Ústav má dnes též jednoho externího aspiranta.

Až do roku 1951 spočívala všechna tíha přednášek a cvičení na řediteli semináře samotném. Teprve postupně v následujících letech se mohl seminář opít o spolupráci šesti svých bývalých posluchačů, kteří již v té době vědecky pracovali. Souběžně se lépe rozvíjela vědecko-výzkumná práce členů semináře, kteří nebyli již tak zaměstnání pedagogickými povinnostmi. To se projevilo i v intenzivnější publikační činnosti. Soupis publikovaných prací dnešních přednášejících etnografického semináře je z části podán na závěr této zprávy.

Mnohostrannost práce v semináři se jeví také v disertačních a diplomových pracích, věnovaných jednak studiu průmyslových míst a družstevní vesnice, jednak některým otázkám z pomezí etnografie a folkloristiky a vybraným problémům z oblasti sociální kultury. Také jejich soupis, pokud jejich temata určil ředitel semináře, je podán v závěru článku. Řadu těchto prací doplňují články a drobnější stati bývalých posluchačů semináře, publikované v různých časopisech. Některé z disertačních prací budou publikovány pěti Ústavu pro etnografi a folkloristiku ČSAV v edici Akademie.

Výhodné geografické položení a stará obchodní cesta, spojující korytem řeky Moravy Středomoří s Baltem, umožnily nejen výměnu starých kultur a střídání obyvatelstva, ale nepochybně přispěly i k bohatosti kultury, vytvářející se na tomto území.

Morava měla už od doby Velkomoravské říše zvláštní kulturní postavení. Zvláštního poslání dostalo se jí už tím, že se opírá o rozlehlý, v evropské lidové kultuře podivuhodnou úlohu hrající masiv Karpat, konservující staré kultury, uložené pod jejich strážnými horami.

Tu se lidová kultura nejen konservovala, ale i pomoci četných průmysků a tajných cest napájela starožitnými prvky východu a jihovýchodu. V tom, že Morava, zvláště jihovýchodní, projevuje podnes četné etnografické spojitosti s nejstarším územím Bělorusi, Malorusi a Velkorusi, vidíme nad jiné důležitou skutečnost velké mravní i vědecké váhy. Jak zjišťují národopisná bádání, naše území byla již všelijak překryta kulturou i civilisací západu, takže se v nich těžko dobíráme základních prvků slovanských. Morava, geograficko-historický svorník slovanských zemí, má v našem i širším slovanském národopisu zvláštní postavení a má také své užší i širší národopisné problémy.

Důkladné etnografické bádání ukazuje, že v oblasti lidové kultury nemůže se nic ztratit, i když jakýkoliv národopisný fakt je násilím vytláčován a že se uchyluje zpravidla jinam, tam, kde může dále žít, případně přejímat další funkci. Právě pro tyto věky přetrvávající spojitosti máme naději dobrat se nejstarších společných všeslovanských fakt, ovšem jen tehdy, zaostríme-li svoje pohledy k východu a vezmeme-li v úvahu, že i na našich územích bude lze se pod překryvkami dobrat důležitých základních prvků, které se event. v původních formách nemusely ani na východě dochovat.

Vědecko-výzkumná činnost semináře se rozvíjela od posledních pěti let několika směry. Snahou bylo objasnit všechny etnografické problémy Moravy a Slezska. Hlavní vědecko-výzkumný problém, kterým se dnes seminář zabývá, je výzkum moravského Valaška. Cílem výzkumu je podat kolektivní práci „Lidová kultura na moravském Valašku“. Redakcí byl pověřen ředitel semináře, který bude mít k ruce redakční radu i ze zástupců Akademie. V průběhu práce budou eventuálně přibráni další zdatní spolupracovníci. Protože na moravském Valašku dochází v současné době k vysoce převratným změnám, obrážejícím se v celém způsobu života lidu, přispěje monografie nejen k věrným záznamům tradiční kultury, ale i k řešení řady čistě etnografických a sociálních otázek. Za součinnosti historické práce bude např. řešen problém vlivu valašské kolonisace na území Valaška, vzájemných vlivů pronikání českého elementu na Slovensko a řada dalších problémů historických i otázek současného přerodu vesnice. S výzkumem bylo započato v r. 1953. Od roku 1955 se k němu připojila také brněnská pobočka Ústavu pro etnografi a folkloristiku, se kterou dnes seminář úzce spolupracuje. — Zvláštní pozornosti si žádá problém vlivu Moravské brány na etnogenesi obyvatelstva Moravy.

Druhým hlavním úkolem je výzkum v hornické páni hodonínsko-dubňanské, zařazený jako výzkum resortní. Tento výzkum sleduje vzájemné vplývání kultury rolnické a hornické,*)

*) Jde o další studium hornické kultury, které v širším měřítku provádí Ústav pro etnografi a folkloristiku ČSAV v Brně pod vedením bývalých žáků etnografického semináře a za účasti všech jeho členů v hornické páni rosicko-oslavanské. Tento výzkum je prováděn za zvláštní přiznání ředitele semináře.

nespouští však se zřetele jeden z nezákladnějších etnografických problémů Moravy, vliv jihoslovanského obyvatelstva a Balkánu vůbec na lidovou kulturu na Moravě. K řešení etnogenetických otázek jižní Moravy náleží osídlení nejen dolního Pomoraví, ale i celého úvalu podyjského, kde k poznání starší fáze osídlení přispívají nemálo slibně započaté výzkumy Archeologického ústavu ČSAV v Mikulčicích a Ústavu pro prehistorii a protohistorii BU ve Znojme. Posledním studiem se ukazuje nutnost konkrétního řešení etnických vlivů na lidovou kulturu na Uherskobrodsku, Uherskohradištsku a zvláště na Kyjovsku, kde se přímo nabízejí k identifikování prvky české, slovenské, slezské, jihoslovanské a německé.

Další výzkumnou oblastí je svérázná oblast Moravy — Hornácko na Slovácku, kde se zachovaly nejenom četné doklady materiální kultury i lidového umění, nýbrž také typické detaily příbytků a tradiční formy v oblasti společenských vztahů. Současně s problémem řešení Hornácka vnučuje se moravskému národopisu řešení dalšího výsostně významného problému — moravských Kopanic, o kterých bylo již mnoho uvažováno i psáno, ale právě proto, že se to dělo bez zřetelů historických, podstaty věci nebylo dosud dosaženo. Základem tohoto úkolu bude monografie hornácké dědiny, na jejímž zpracování sdružil ředitel semináře 14 svých posluchačů.

To jsou základní problémy moravské etnografie, k nimž se druží řada jiných, týkajících se Hané a západní Moravy. Žel obě tato území nevyslala dosud na naši fakultu své stále posluchače a jak se ukazuje, spojenou problematiku postřehnou nejlépe vyškolení pracovníci arostli se svým rodným krajem. Ředitel semináře s dvěma posluchačkami započal výzkum i na západní Moravě,*¹) když zde však začali pracovat posluchači pražského semináře, s porozuměním jim tuto oblast přenechali, podobně jako na Těšínsku, kde svého času účastnilo se spolupráce s pražskými národopisci i několik našich posluchačů. Míněním našim je, že i západní Morava s východními a jižními Čechami skýtají ještě velmi mnoho neodkrytého materiálu a problematiky, žádající neodkladného výzkumu. S uspokojením konstatujeme, že mezi našimi posluchači byli i posluchači slovenští, polští a také z Čech, z nichž na př. jeden se obírá jihočeským rybářstvím.

Ředitel semináře přijal spolupráci ve vydávání Atlasu českých krojů a sice pro oblast Moravy, dále spolupráci na encyklopedii *Narody mira* (sv. Čechy) pro SSSR.

Stálý styk udržuje etnografický seminář se semináři jiných universit, zvláště Komenského university v Bratislavě, kam je ředitel semináře zván také k diplomovým zkouškám a státním habilitacím. Již před lety byla sjednána vzájemná výpomoc v přednáškách, která se uskutečnila zatím jenom přednášením s naší strany v Bratislavě. Dále udržuje seminář styk s etnografickými pracovišti ČSAV a SAV, s Národopisnou společností československou a s musei, pokud mají národopisný a historický materiál, dále s fakultou architektury Vysokého učení technického v Brně, kde je ředitel semináře zván k oponentním řízením. Zvláštní vztahy udržuje ředitel semináře s musei v Martině, v Praze (Národopisné a Náprstkovo museum), v Plzni, v Uherském Brodě, v Uherském Hradišti, ve Valašském Meziříčí, ve Vsetíně, ve Valašských Kloboukách, v Bojkovicích, v Olomouci a v Prostějově. Např. Slovenské národní museum posílá semináři postupně zásilky svých slovenských, českých a slovenských textilií, aby ředitel semináře určil jejich lokality, při čemž naši posluchači mají možnost prakticky se seznamovat s tímto odvětvím lidové kultury. Od doby trvání naší stolice byly ochotně podávány četné informace a rady Ústředí lidové a umělecké výroby v Brně.

Ředitel semináře udržuje písemné spojení s universitami a etnografickými instituty

*¹) Ředitel semináře přednášel také v obci Kofenci, kde s akad. malířem Fr. Řehořkem sjednal umělecko-vědeckou výpravu monografie obce Kofence. Pro tuto práci zavázal jednoho ze svých posluchačů, který pojal do svého plánu realizaci této monografie.

v Polsku, Záhřebě, Bělehradě, Sarajevu a Novém Sadu, v Sofii, s národopisnými stolicemi v Berlíně a v Lipsku.

Na naší fakultě přednášel v poslední době kromě sovětských univ. prof. dr Gyula Ortutay a prof. dr Mieczysław Gładysz. K posílení vzájemných styků přispělo i jmenování prof. Václavíka čestným členem Maďarské etnografické společnosti v Budapešti na výroční schůzi dne 20. června 1956. Též ostatní přednášející navázali nové styky s vědci sovětskými, maďarskými, bulharskými, jugoslávskými, polskými, rumunskými, švýcarskými a německými.

V důsledku dlouholetého terénního studia a poznávání četných zákonitostí vzniku, vývoje a rozvoje lidové kultury přispíval náš seminář od počátku vydatnou měrou k budování socialistické kultury tím, že upozorňoval na kulturní hodnoty a autonomnost lidové kultury po té stránce dávno vyhraněnými názory, vyjádřenými v přednáškách prof. Václavíka nejen na fakultě, ale i v přípravkách pro výchovu posluchačů z řad dělnických a rolnických pro vysoké školy, jako v Losinách, Čechách u Prostějova, v Horečkách u Frenštátu p. Radh., na pedagogických kursech v Jihlavě, Ostravě, Olomouci, v cyklu přednášek o lidové kultuře v Gottwaldově, Luhačovicích, Vizovicích, Val. Kloboukách, Třebíči, Dačicích, Břeclavi, Boskovicích a jinde.

Posud živé stopy zanechala práce, vyvíjená od roku 1945 Národopisným odborem Zemské kulturní rady za předsednictví prof. Václavíka a místopředsednictví univ. prof. dr Vladimíra Ůlehy, kde byly dány pevné základy k tradičním lidovým slavnostem ve Strážnici a odkud vyšly podněty i k řadě dalších podniků lidové tvořivosti. Ministerstvo kultury pověřilo od roku 1956 vedením těchto slavností našeho absolventa, gymnasijsního učitele dr Vítězslava Volavého. O širokém programu této činnosti a prvních výsledcích bylo psáno jinde.*)

Z těchto kursů vzešla řada podnětů pro obnovu a rozvíjení lidové tvořivosti i pro novou organizaci práce musejní na celé Moravě, jak je toho dokladem i řada učitelů a spisovatelů, zapojených do sběratelské, musejní i jiné národopisné práce, jako Ing. Jan Bečák, Vratislav Bělík, Josef Beneš, Rozka Falešnicková, dr Vlasta Fialová, Ludmila Hořká, Gustav Imrýšek, Marie Jašková, Miloš Kašík, dr Arnošt Kubeša, Ludmila Losíková, Emil Malacka, Joža Ország-Vranecký, Antonín Páč, Ludmila Portlová, dr Ladislav Rutte, Miloš Sousedík, Pavla Vacová, Marie Vařeková, Vlasta Zemanová a Jaroslav Žíla-Lipjan. Uvádíme jen zapojené do národopisné práce a spisovatelské činnosti. Těmito kursy byla podchycena i část mládeže slezské, slovenské a české.

V semináři hledají rady učitelé, osvětoví pracovníci, pracující z venkova a ze závodů z celé Moravy i ze Slovenska. Hledají zvláště radu pro rekonstrukci kroje, pro správný postup v otázkách lidové tvořivosti, zařizování kulturních jizeb, záchrany lidové architektury atd.

Seminář udržuje také styky s lidovými umělci v terénu a s těmi, s nimiž ředitel semináře již dříve spolupracoval na národopisných úkolech, jako Heřmanem Landsfeldem, Bětou Gajdovou-Landsfeldovou, Žofií Šánovou aj., kteří svými praktickými znalostmi vracejí posluchačům prvního ročníku našeho semináře úroky naší mimofakultní práce.

Plní tudíž seminář úkoly čistě vědecké i osvětové a udržuje zájem pro lidovou kulturu, genesi jejích jevů, pro skutečné hodnoty, jež pro ethickou a estetickou závažnost lze vělenit i do soudobé pokrokové kultury. Nečiníme tak z malicherného pochlebování „moravskému patriotismu“, ale ze závazků, jež nám uložily předcházející generace všech českých národopisců. Tak seminář umožňuje, aby z jeho práce čerpali vědečtí pracovníci příbuzných oborů a vědecké i osvětové instituce.

Všichni přednášející se zapojili do přednáškových akcí Československé společnosti pro šíření vědeckých a politických znalostí.

Všechnu zmíněnou práci, jak na fakultě, tak i na mimofakultním poli, nebyl by mohl ředitel

*) A. Václavík: Národopisná práce na Moravě, Vlastivědný věstník moravský, 1947.

semináře uvést v život, kdyby sám nebyl již od dětství s lidovým prostředím seznámen a kdyby v něm nebyl pracoval již od studentských let a nebyl měl za sebou organizaci osmnácti muzeí.

Náš ústav má ve svých možnostech a bohatě diferencovaném terénu moravsko-slezském i snáze dostupném terénu slovenském všechny předpoklady k tomu, aby se zdárně rozvíjela jeho národopisná práce, potřebná nejen pro cíle vědecké, ale i pro společenské potřeby socialistického státu, dostane-li se mu náležitá podpora příslušných úředních kruhů. Jde zvláště o to, aby při nejbližších úpravách dostalo se mu minimálního počtu vědeckých sil, vhodných místností, zařízení knihovny, depositáře terénních sbírek apod. Při výběru posluchačů je třeba brát zřetel mimo jiné na jejich znalost lidového prostředí, která je v národopisu zárukou úspěšné práce. Ukázalo se, že různý citový povrchní zájem regionální nestačí.

K plánovanému etnografickému výzkumu hledí i řada prací, jako práce disertační: Svátek svatého Jiří v cyklu Jarních obyčejů, Podhostýnské Záhoří (Příspěvky k etnografické hranici Hané a Valašska), Lidové umění na Podluží, Posvícenské hody (Příspěvek k výzkumu lidové kultury sociální), Monografie dědiny pod Bílými Karpátami, Hřčava (Příspěvek k monografii horské obce ve Slezské oblasti ČSR)*, Svatební písně a jejich vztahy k jednotlivým úkonům svatebního ceremonielu aj.

Z diplomových prací, podaných v etnografickém semináři, hlásí se též některé k výzkumným úkolům: Lidové umění na brněnském Kloboucku, Boršice u Hluku (Příspěvky k etnograficko-historické monografii slovácké obce), Karolinka (Monografie pastýřsko-sklářské obce), Lidová nástrojová hudba na Rožnovsku (Příspěvky k monografii moravského Valašska), Vodní zdroje a jejich úprava na Valašsku (zúženo z obšírného tématu Vodní zdroje v životě lidu na Valašsku), Wies Guty (Zarys kultury materialnej), Dům a bydlení na Rožnovsku, Salašnictví na moravském Valašsku, Folklor na Hornácku, Lidové hudební nástroje na Moravě, Lidový tanec a taneční píseň na Kopanicích se zvláštním zaměřením k tanci Pod šable, Etnograficko-historické znaky lidového kroje v oblasti valašskomeziříčské, Hmotná kultura slováckého Hornácka se zvláštním přihlédnutím k obci Nová Lhota, Dům a materiální kultura ve Strání, Květné a Březové, Jihočeské rybářství se zvláštním zřetelem k Třeboňsku, Hmotná kultura v hornické oblasti hodonínsko-kyjovské, Hmotná kultura jiho-východního Poorlicka, Hmotná kultura na moravských Kopanicích, Základy dožínkových obřadů v Československu, Materiální kultura přechodného pásma východního Boskovicka, Lidové stravování na Horácku, Duchová a sociální kultura na Hornácku, Lidové umění v pánvi dubňansko-hodonínské, Lidová kultura na západním Zlínsku, Práce na Hornácku v umění slovesném, hudebním a pohybovém, Výtvarný sklářský lidový projev na Moravě.

Soupis publikační činnosti členů etnografického semináře za léta 1947—1957

Prof. dr. Antonín Václavík:

Známe lid a jeho kulturu? Moravskoslezská osvěta I, 1946—1947, — *Slovanské prvky v české lidové kultuře*. Slovanství v českém národním životě, Brno 1947, — *Národopisná práce na Moravě*. Vlastivědný věstník moravský II, 1947. — *Poznámky k obnově lidového kroje na Valašsku*. Naše Valašsko X, 1947, — *Za Vladimírem Úlehlou, národopiscem*. Svobodné noviny, roč. 3, 1947, č. 157. — *K studiu tvorby lidové*. Masarykovou stopou II, 1948. — *Na okraj úvah o lidovém projevu*, Tvar I, 1948. — *Příspěvky k studiu výročních obyčejů*. Národopisný věstník čs. XXXI, 1949 — Vincenc Vozar: *Sobůlky (zpráva)*, tamtéž. — *Svatý Jiří trávu aj hady bítí*. Naše Valašsko XIV, 1951. — *Několik poznámek k problematice lidového kroje*. Věci a lidé III, 1951—1952. — *J. A. Komenský a lidová tradice* (Genese ukolébavky.) Zprávy anthropologické společnosti IV, 1951. — *Příspěvek k diskusi o některých otázkách naší etnografie*. Český lid XXXIX, 1952. *Dvě jubilea v Podřevniči*. Valašsko II, 1954. —

*) Vyšlo tiskem: I. Stolařík, Hřčava, Ostrava 1958.

75 let hudebního skladatele a sběratele lidových písní prof. Josefa Černíka. Valašsko IV, 1955 — *Lidová výroba dnešku*. Umění a řemesla I, 1956. — *Příspěvky k pořízení atlasu lidových krojů v českých zemích* (předneseno na poradě národopisců v Brně 1956). Radostná země VI, 1957. — *Lidové umělecké textilie v českých zemích* (asi 380 obrazů, vyšlo německy, francouzsky a anglicky v Artii) Praha 1956. — *Jarní lidové obyčeje na Valašsku*, Gottwaldov 1958 (v tisku). *K sedmdesátinám univ. prof. dr Kazimierza Moszyńskiego*. Československá etnografie 1957. — *Odešla etnografka Velkopolski a polského Pomoří univ. prof. dr Bożena Stelmachowska*. Českoslov. etnografie 1957. — *Od práce k lidovému obřadu a lidovému umění*. Sborník k jubileu univ. prof. dr K. Moszyńskiego 1957. Kraków 1959. — *Genese obřadních pluchet* („Kútнице a úvodnice“). Sborník k sedmdesátinám univ. prof. dr. Franka Wollmana. Praha 1958. — *Kořeny lidového umění* (Lidový obřad a lidové umění. Příspěvky ke genesi a estetice lidového umění.) NČSAV, Praha 1959. — *K problematice lidového umění* (Metodické i věcné příspěvky k poznání autochtonního a recipovaného umění). Sborník Slovákckého muzea v Uh. Hradišti (v tisku). — *Zemřel univ. prof. dr Kazimierz Moszyński*. Československá etnografie. 1959 (v tisku). — V. Machek, Slavjanská klet i jeho nazvanie, týž, Etymologický slovník jazyka českého a slovenského (zpráva). Československá etnografie 1959.

Prof. dr Antonín Václavík je členem redakční rady časopisů „Zprávy anthropologické společnosti“, Národopisný věstník československý“ a „Valašsko“, dále je členem Slovanského ústavu, Šafaříkovy učené společnosti a Matice Slovenské, do převedení Státního ústavu pro lidovou píseň byl jeho místopředsedou. Je členem redakce Vlastivědy moravské a Vlastivědného věstníku moravského. Je čestným členem Maďarské etnografické společnosti v Budapešti. Je referentem SLUKO (Studijní lidovýchovný ústav kraje Olomouckého) pro národopis.

Odb. as. dr Karel Fojtík:

(Od roku 1953 působí na pracovišti ČSAV — odbočka Brno)

Šedesát let prof. A. Václavíka. Naše Valašsko XIV, 1951. — *K otázce charakteru lidové kultury*. Český lid XXXIX, 1952. — N. A. Kisljakov, K otázce o ethnografickém studiu kolchozů (překlad). Český lid XXXIX., 1952. — *Příspěvek k poznání způsobu života dělnictva v Brně v druhé polovině XVIII. a v první polovině XIX. století*. Český lid XL, 1953. — Ivanov—Omskij, Geografické prostředí a vývoj společnosti (recenze). Český lid XL, 1953. — A. Melicherčík, Jánošíkovská tradice (recenze). Slovenský národopis I, 1953. — D. A. Olderogge a I. I. Potěchin, Funkcionální škola v ethnografii ve službách imperialismu (překlad), sborník Anglo-americká ethnografie ve službách imperialismu, Praha 1953. — *K dějinám hornictví na Rosicku a Oslavansku v první polovině 19. století*. (Spolu s O. Sirovátkou) Časopis Matice moravské LXXIII, 1954. — *Vývoj hornictví a život horníků na Rosicku a Oslavansku v první polovině 19. století*. (Spolu s O. Sirovátkou.) Československá ethnografie III, 1953.

Odb. as. prom. hist. Richard Jeřábek:

Národopisná skupina ve Valašském Meziříčí (zpráva). Naše Valašsko XIII, 1950. — *Několik poznámek k článku Josefa Skutíla* Házení peněz do vody a vkládání peněz do hrobu. Numismatické listy X, 1955. — F. J. Hlinovský a A. Michalčík: Lidové řezbářství (recenze). Československá ethnografie IV, 1956. — T. Seweryn a j.: Ludowa kultura materialna (recenze). Radostná země VI, 1956. — Haft i zdobienie stroju ludowego (recenze). Radostná země VI, 1956. — J. Grabovski: Wycinanka ludowa (recenze). Český lid 43, 1956. — Vyobrazení mincí na čínském modrotisku (Poznámky ke knize Indigo prints of China). Numismatické listy XII, 1957. — J. Fiala: Valašský dům lidový v Gottwaldovském kraji (recenze). Radostná země VII, 1957. — Česká vesnice ve středověku (zpráva o výstavě v Národním muzeu). Radostná země VII, 1957. — W. Hahn: Bibliografia bibliografij polskich (zpráva). Československá ethnografie V, 1957. — *Literární odkaz Františka Bartoše moravské ethno-*

grafii. Sborník studií „Ze života a díla Františka Bartoše“, Gottwaldov 1957 (spolu s J. Štikou). — *Pletené obilní nádoby na Valašsku*. Historický sborník 1956, Krajské museum v Gottwaldově 1957. — W. Lücking—P. Nedo: Die Lausitz. Volkstrachten der Sorben (recenze). Slezský sborník 55, 1957. — L. Malicki: Strój górali śląskich (recenze). Radostná země VII, 1957. — Indigo prints of China (zpráva). Československá etnografie VI, 1958. — *Zaniklé způsoby rozněcování ohně a osvětlování obydlí na Valašsku*. Český lid 44, 1957. — A. Václavík: Volkskunst und Gewebe (recenze). Slovenský národopis VI, 1958. — K nové instalaci Okresního musea ve Valašském Meziříčí (zpráva). Český lid 45, 1958. — *Příspěvek k studiu přežitků v zemědělském hospodářství na Valašsku*. Rodné zemi, Sborník k 70. výročí musejního spolku, Brno 1958. — *Dřabané obilní nádoby na Valašsku*. Sborník „Lidová kultura Valaška a Slováků“ (v tisku). — V. Machek: Etymologický slovník jazyka českého a slovenského (recenze). Český lid 45, 1958. — *Starší způsoby získávání vody a úprava zřídél na Valašsku*. Český lid 45, 1958. — *Nad dílem Matouše Václavka po padesáti letech*. Český lid 45, 1958. — *Dodatky k bibliografii M. Václavka*. Český lid (v tisku). — *Zprávy valašských muzeí* (zpráva). Český lid (v tisku). — *Výstava „Lidové umění na Hornácku“* (zpráva). Český lid (v tisku).

Antonín Václavík